

Pomlad bo prišla — in takrat bo odšel z Grego na planino past vaško živino. Lepo bo življenje tam gori; oj, tako lepo!

Dolg, neznosno dolg se je zdel danes Andrejcu dan. Komaj je že čakal večera, da bi smel gnati živino domov in bi poslušal spet starega planinskega pastirja. Ko je stalo solnce še za ped od gorskih vrhov, pa ni mogel Andrejec več zdržati. Pogasil je ogenj in spravil živino skupaj. Potem pa jo je pognal proti domu.

(Dalje prih.)

Žabjak — „Zelena mlaka“.

Prof. Fr. Pengov.

Kam pa jo mahate, gospod Sekulja?¹ je vpraševal poredni Mihec oni dan — bilo je krasno majnikovo jutro — moža, ki jo je mahal težko otovorjen po cesti.

„Ej, domov k svojim malim, ki že težko pričakujejo zajtrka tam-le pod leskovjem in vrbovjem ob naši lepi „Zeleni mlaki“, kakih sto korako v na levo od vodotoča, ki ga vidiš pred seboj.“

„Pa kaj ste vendar vse naložili?“ poizveduje nadalje radovedni fante.

„Ej, v teh zlatih časih ni težave za hrano. Na suhem kakor v vodi je treba le pogumnega skoka — časih niti tega ne — pa ti lete pečeni piščanci kar trumoma v usta. Saj vidiš, da se mi kar krivi hrbet obilnega plena današnjega jutra. In da nimam v roki težke cule z mlado ribjo zalego, težkega turškega čibuka, ki mi je postal že druga natura, pa če ne bi bilo korajznega rjavca tu spredaj, ki me vleče na vso moč z vajeti za seboj, četudi je revež izgubil že dve nogi — ko bi vsega tega ne bilo, ti pravim, že davno bi me bil potegnil pretezni koš nazaj za seboj. Ravnam se pač po stari lovski postavi

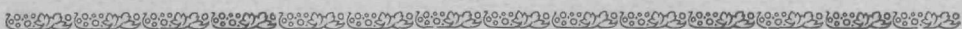
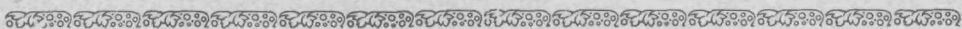
Z lokom in sè strelu
lovec preleti
goro in globelo,
ko se dan zbudi.“

Tako deklamuje bahato možic s pipo.

„Strele in loka pa ne morem opaziti na vaših ramenih,“ se začudi Mihec, ki mu je čim dalje bolj ugajal z bogatim plenom obloženi lovec.

„I, kaj še nisi nikoli slišal reka modrega Diogena, ki je rekal: „Omnia mea mecum porto?“ Tudi o meni so pisane te besede; kar premorem, vse nosim vedno s seboj! — Oglej si le moje vitke kračice. Kdaj si videl lok, ki bi bil prožnejši od njih? In moj jezik! Kje najdeš bridko puščico, ki bi tako gotovo zadela mimoletkega komarja kot on? Prirastlega nosim,

¹ Sekulja ali hrčnica je navadna žaba v travi, rjave barve s temnimi lisami.

spredaj v spodnji čeljusti, in kadar ga sprožim, ga stegnem kot gumilastiko na petkratno prvotno dolžino, in mimogrede še namažem s slino, ki se mi cedi izpod nêbesa, tako da ne napravite vsi dečki cele fare takih limanic, kot je moj jezik.“

„Gotovo imate, vi stric, kot lovec tudi izvrstne oči?“ poizveduje Mihec; „kajti naš logar Janče tudi vidi kot ris in opazi že davno skobca nad gozdom, ko jaz še zastonj strmim in napenjam oči za njim.“

„I seveda, seveda,“ pokima zadovoljno starina v rjavi kamižoli, „vidim tudi še za silo, dasi bi se ne meril rad s kakim sokolom. Vobče pa moram reči, da svetloba ne ugaja preveč mojim očem; veliko ljubše bi mi bilo, ko bi svetilo solnčece rdeče kot nagelj, ne pa tako kot sedaj: namešano iz vseh mavričnih barv. Pa kar je, je — in hvala Bogu, da je tako! Sicer pa čutim pezo let že tudi v očeh; kajti tu na suhem sem precej kratkoviden. Če prebiram takole ob delopustu kak list, si ga moram približati že na kakih 12 do 13 centimetrov daljave, če hočem videti razločno. V vodi pa — ne vem, kako to, premalo sem se učil fizike — sem nasprotno celo dalekoviden. Toda ne žalujem zato, ako se mi zdi v vodi vse nekako motno, kot bi imel mreno pred očmi. Saj se hodim v vodo itak le kopat in hladit, živeža dobim dovolj na suhem. Reči ti moram tudi, mladi moj znanec, da so moje oči sploh bolj okorne od tvojih — četudi primeroma niso majhne! — in da mora biti vsaka stvar v precej določeni razdalji, ako naj ujamem jasno njeno sliko na svojo mrežno kožico v očesu, ako naj jo jasno ugledam.“

„Kakor vidim,“ seže v besedo fantič, „videz res le prerad vara. Prepričan sem bil do danes, da ga ni boljšega vidca od vas, ki imate tako lepe, velike, pa zlatoobrobljene oči. A zdaj mi pravite sami, da ni vse zlato, kar se svetí. Kdo vendar pove potem vašim sosedom pri bazarju, ki se tako rade solnčijo ob njegovih bregovih, da se bliža stari ribič, Škotinov oče, ki prodaja žabja bedrca ob petkih v Ljubljani na trgu, in da hipoma postrmoglavijo v globočino? Saj slišati tako ne morete dosti, ko niti uhljev ne opazim za vašimi ušesi. V šoli pa so nam pravili, da osel ravno zato tako izvrstno sliši, ker ima take uhlje, in da ni nobena sramota za učenčka, ako ima velika ušesa, da le tudi res posluša ž njimi in si kaj zapomni. Zdi se mi, da ste vi, boter Sekulja, popolnoma drugačnih nazorov in da ste si zato dali obriti ne le brke pod nosom, ampak tudi uhlje, da ne bi se zdeli podobni sivcu s križem na hrbtu, ki ni ravno v sluhu velike modrosti, kaj ne?“

„Fant, nikari preveč ne modruj o stvareh, ki jih razumeš toliko kot pošten Kranjec kitajsko!“ de malce užaljen lovec, in koža se mu mestoma potemni. „Povem ti pa, da je tudi moj sluh in vseh žab sluh pravo čudo božjih rok. Prepričan sem, Mihec, da bi se ti kar sesedel strahu, ko bi ti sprožil ropar nenadoma revolver za ušesom, baš tedaj, ko bi ne slutil nič hudega. Vse drugače je pa pri nas. Pokaj z bičem kot mlinski hlapec iz Domžal, streljaj s strojnimi puškami kot Turek zraven bazarja, ko je breg ves zelen moje žlahte; nobena zelenih žab se ne zmeni za ta vrišč. Toda,

ker je naše življenje dragocen zaklad, zato ti zbeži vsaka poštena žaba prvi hipec, ko zašumi suh list ali travna bilka pod nogami bližajočega se neprijatelja. S topovi in biči ne hodi nihče na boj zoper naš rod, to dobro vemo. Zato se teh glasov tudi ne bojimo. A nevarno je prasketanje suhljadi po tleh, kajti izdaja nam potuhnjeno nevarnost, ki nam grozi. Zato cela četa — štrbunk! v vodo, kakor hitro da z lastnim zgledom znamenje star izkušen očak. Kakor opazi namreč naše oko edinole stvari, ki se premikajo, tako je dostopen tudi sluh samo za glasove, ki nas zanimajo, a za te smo žabe precej tenkočutne. Tako n. pr. pretaka solze ves bajar, kadar zasliši obupni krik: „Pomagajte, pomagajte!“ Tako jadikuje uboga tovarišica, napadena od strašne sovražnice naše, pravega zmaja v kačji podobi, ki mu pravite ljudje „belouška“. Tudi škrablajočega ščurka začuti krastača prej z ušesi, preden ji pride pred oči. Za tuje zvoke pa, ki nam niso nič mari, imamo prislovico: „Kar te ne peče, ne pihaj!“

„Ampak, stričko, želodec morate imeti pa izvrsten, da mu ugaja taka hrana, kakor jo donašate sebi in svojcem!“

„O tem mi pa kar tiho bodi,“ se odreže nekoliko nevoljen mož s pipo v širokih brezzobih čeljustih: „kar živež zadeva, me ne bo učil noben sladkosnedež. Mi imamo dobro učiteljico in jo radi poslušamo, kar nas uči. Imenuje se narava. Ona nam natanko odmeri in pove: kaj, kdaj, koliko in kako je najbolj zdravo in hasno za naš rod. Slišal sem pa, da je pri vas — zlasti pri mladih — slabše v tej reči — da vas uče in uče, pa je le še večkrat nered.“

„Ne zamerite, boter Sekulja, ki znate tako lepe nauke dajati o jedi, da vas vprašam še o pijači. Kaj pa ali v gostilno kaj greste, ob takile vročini, kot se nam obeta danes?“ poizveduje radovedni hlačman, ko stopicata oba ravno mimo prijazne hiše s smrekovo vejico nad vratmi z napisom „Priyinski trti.“ „Naš ata pravijo, da je za odrastlega moža, ki pridno dela, dober vrček piva ali kozarec z vodo okisanega vina. Kaj pa mislite vi, boter Širokoust?“

„Ej, tvoj oče so morda že pameten mož, kot se pripoveduje naokoli. Toda „quod licet Jovi, non licet bovi“, to se pravi: ni vsako kopito za vsako stopalo. Za nas žabe in žabone je voda le še vedno najljubša mokrina, zato ostanemo abstinenti vse svoje žive dni. Pri vodi si pa ne pri-trgujemo in zato je tudi ne pijemo z usti, ampak kar s celim telesom. Morda se ti bo zdelo to čudno; toda pri nas je še marsikaj takega, kar ni za drugega vsakega — to ti povem. Pozneje kdaj ti razložim, če boš priiden, n. pr., kako lepo znamo prepevati narodne in umetne pesmi in vse to — z zaprtimi usti:

Luna posijala je,
godba zaigrala je,
rega, rega, rega!

Rožice zbujeje so,
z roso poškropljene so,
rega, rega, rega!

Veter veterc k njim prišel,
za ročice jih prijel,
rega, rega, rega!

Polka, ena, dve in tri
vse se ziblje, se vrti,
rega, rega, rega!

In še zvezdicam je žal,
da ne morejo do tal —
rega, rega, rega!

Da, celo dihamo ponajveč žabe — ne samo s pljuči kot ti — ampak skozi tanko in nežno kožico celega telesa. To je na eni strani zelo prijetno za nas, ker nam lahko zatisneš obe nosnici za dalje časa in se vendar ne zadušimo. Na drugi strani pa ima to svoje senčne strani, kakor večina stvari na svetu. Ne hodimo namreč vsak dan tako lepo oblečene, kot me vidiš danes: v tesnih oficirskih hlačicah, pri gležnjih lično spetih, kot jih imajo kolesarji, in v mični kamižolici, ki je sicer nekaj ozka, toda za poletni čas kot nalašč. Ta prazniška obleka nam služi le prav ob posebnih prilikah, kadar se je treba pokazati svetu, posebno na fotografiji. Navadno pa nosimo obleko, kot nam jo je ustvaril Bog od Adamovih časov sem. Ta obleka pa je silno tanka in ker nimamo d'ake kot kužek ali volne kot bacek, niti perja kot ptičice, da bi nas varovalo mraza, zato nismo zavarovane zoper izgubo telesne toplote na noben način. Dobro pa veš, prijateljček moj, da je toplota ona gonilna moč, ki daje življenje in gibanje sleherni živi stvarici, ravnotako kot voda mlinu in kakor par železniškemu stroju. Ker si torej ne znamo pomagati drugače, se pa ravna gorkota naše krvi po vnani gorkoti; če je v naravi toplo kot danes, se ogreje tudi naša kri, da poskakujemo kot veseli norčki: hopsasa! Ko pa nastopi jeseni burja in led na zimo, se pa ohladi srce tudi nam, in takrat nismo za nobeno rabo. Zato jo pa takrat pobrišemo najrajši v vodo, ki se v globočini nikoli ne shladi tako močno, kot gori na površini.“

„O tem sem pa že slišal,“ se izkazuje učeni Mihec. „Pripovedovali so nam v šoli, da se zarijete ve žabe na zimo kar v blato, da zamrznete — če je treba, kot kamen in tako prespite brez mraza in lakote celo zimo. Tudi jaz sem si že želel časih takega zimskega spanja — posebno kadar je prav strupeno melo in sem moral v šolo.“

„Kaj, da se zarijemo žabe v blato, so ti povedali?“ se razhudi stari Sekulja. „Ali res verjameš to? Brez dihanja vendar ne ostanem živ niti en dan! In v blatu zakopan, kako naj diham? Ne, ne! Tega pa že niso prav pogodili vaši učeniki. Pa tudi, če bi zmrznilo naše telo pod ničlo, bi bilo to za nas izvršena smrtna obsodba. Vidiš! Kadar postane precej hladno, tedaj zadremujemo me žabe v svojem zimskem gradu v kakem kotičku, dokler se ne povrnejo lepša vremena. Toda kakor hitro se izpremeni naša kri v škrlatno rdeč led, tedaj zapademo v spanje; iz tega pa ni več vstajenja. Tako prebijemo v vodi toplino od $+9$ do 0° Celzija brez kake škode. Vsaka črtica pod ničlo pa je za nas smrt — in dalje časa zamrznjenega mojega brata ne pripraviš k življenju, če se postaviš na glavo.“

„Lepa hvala vam, ljubi stric, za lepa pojasnila, ki ste mi jih dali. Dobro si jih zapomnim in povem ob prvi priliki součencem v šoli. Toda mati tam-le na pragu me že kličejo, ker sem se zamudil z vami predolgo. Zdravi torej! Ali vas pa smem še kedaj obiskati tam na domu pri „Zeleni mlaki?“

„O, kadar ti je ljubo, dragi moj. Vselej si mi dobro došel. Na svidenje torej!“

In ločila sta se: rjava žaba Sekulja in kratkohlačni Mihec.

